

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

**POROČILO O UPORABI PRISILNIH SREDSTEV IN
NAPADIH NA POLICISTE
V LETU 2019**

Ljubljana, marec 2020

UVOD

V Službi generalnega direktorja policije GPU smo pripravili poročilo o uporabi prisilnih sredstev in napadih na policiste v letu 2019. Statistične podatke – »Letno poročilo – nova metodologija« smo iz računalniške evidence pridobili 24. 2. 2020, podatke iz tekoče statistike pa smo iz računalniške evidence pridobili 16. 3. 2020.

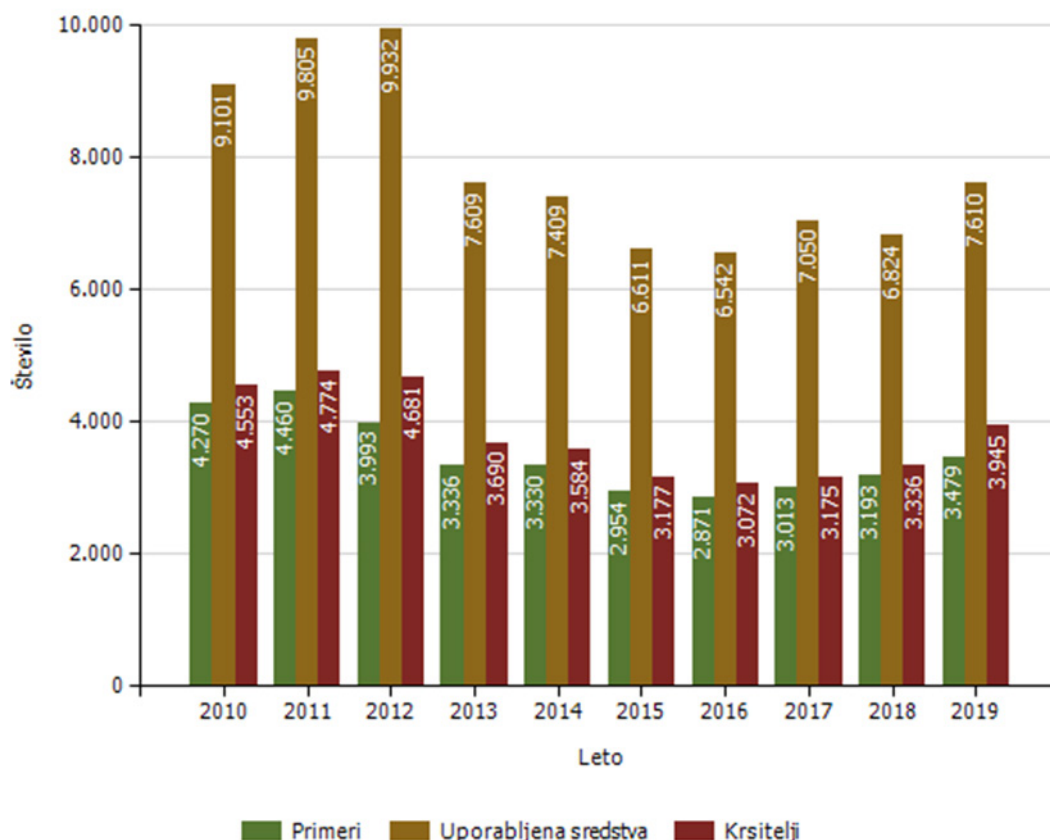
1 UPORABA PRISILNIH SREDSTEV

1.1 Obseg in vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Iz **statistike za letna poročila** izhaja, da so policisti v letu 2019 v **3.479 (3.196)** primerih zoper **3.945 (3.336)** kršiteljev¹ uporabili 7.610 (**6.822**) prisilnih sredstev.

Število uporabljenih prisilnih sredstev se je v primerjavi z letom prej **povečalo za 11,5 %**, število primerov, ko so policisti uporabili prisilna sredstva, se je **povečalo za 8,8 %**, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je **povečalo za 18,2 %**.

Uporaba prisilnih sredstev

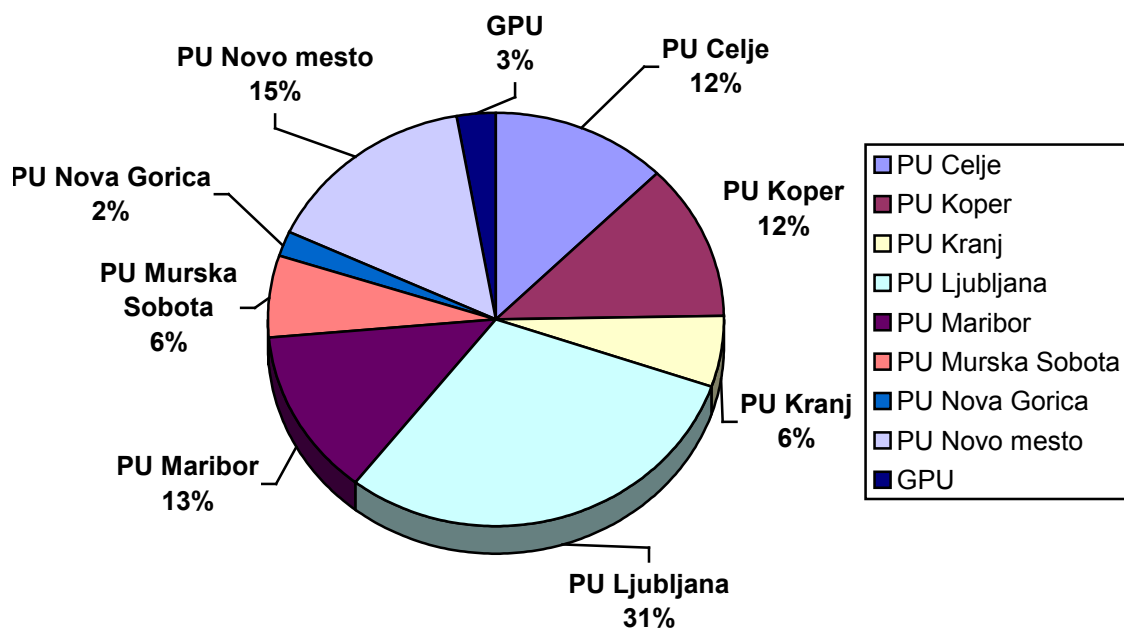
Iz **tekoče statistike** izhaja, da so vodje enot ocenili, da so policisti od skupnega števila 7.626, zakonito in strokovno uporabili 7.546 prisilnih sredstev; 9 zakonito, vendar nestrokovno; nezakonito in nestrokovno niso uporabili nobenega prisilnega sredstva, 71 prisilnih sredstev pa ocena uporabe na dan pridobitve statističnih podatkov še ni bila vnesena oziroma ni bilo podatka. Delež zakonito in strokovno uporabljenih prisilnih sredstev znaša **98,9 %** (glede na število uporabljenih prisilnih sredstev, ki so bila ocenjena, pa 99,9 %). Od skupaj 7.626 prisilnih sredstev, so jih policisti učinkovito uporabili 7.250 ali **95,1 %**, neučinkovito pa 305 (za 71 prisilnih sredstev ni podatka).

¹ Kršitelji so vse osebe v postopkih.

Uporaba posameznih vrst prisilnih sredstev po enotah

Organizacijska Enota	Sredstva za vklepanje in vezanje	Telesna sila	Plinski razpršilec	Palica	Službeni pes	Sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev	Prisilna sredstva III druga z zakonom določena sredstva	Strelno orožje	Opozorilni strel	Ni podatka o vrsti prisilnega sredstva	Skupaj
PU Celje	395	531	11	1		7	1				946
PU Koper	447	438	11	18	3	8				4	929
PU Kranj	274	152	2			1				1	430
PU Ljubljana	1.194	1.079	19	3	3	7					2.305
PU Maribor	395	590	8	5		4					1.002
PU Murska Sobota	180	286	3	2	1			1	1	1	474
PU Nova Gorica	61	81						1	1		144
PU Novo mesto	725	431	4	2		2				1	1.165
GPU	152	50			9	1				3	215
Skupaj	3.823	3.638	58	31	16	30	1	1	2	10	7.610

Deleži uporabe prisilnih sredstev po policijskih enotah v letu 2019

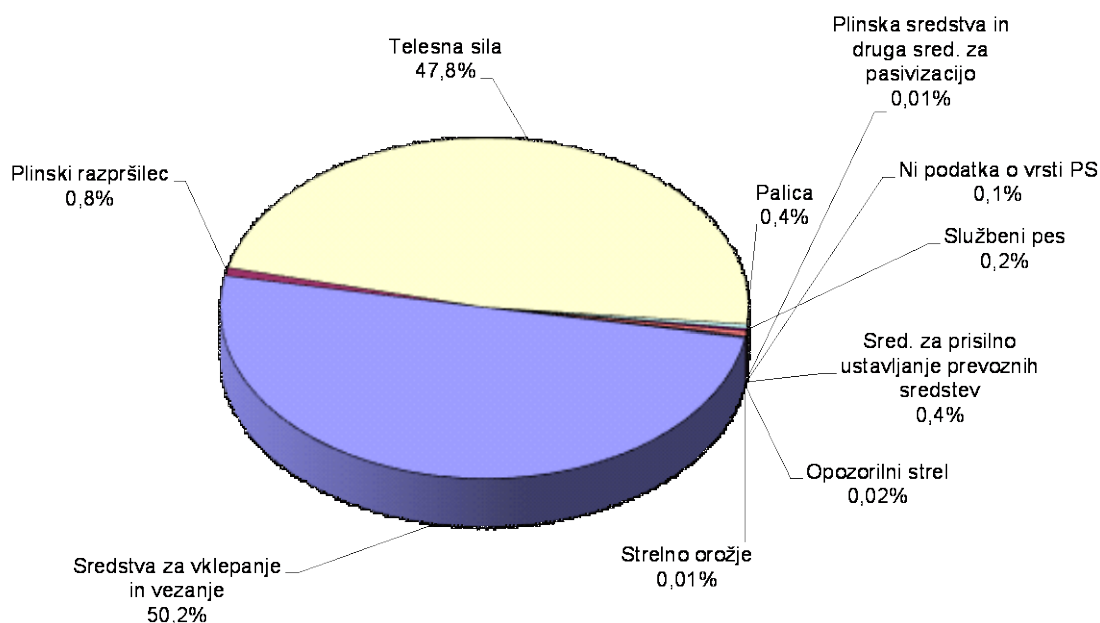

Iz grafa je razvidno, da so v letu 2019 največ prisilnih sredstev uporabili policisti PU Ljubljana (31 %), najmanj pa policisti PU Nova Gorica (2 %). Delež uporabe prisilnih sredstev policistov NOE GPU je bil 3 %.

Uporaba prisilnih sredstev

Subjekt	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sredstva za vklepanje in vezanje	4.177	4.438	4.041	3.486	3.429	2.889	2.858	2.957	3.123	3.823
Telesna sila	4.653	4.934	5.015	3.804	3.819	3.500	3.506	3.825	3.576	3.638
Plinski razpršilec	184	232	390	229	97	135	121	182	81	58
Palica	59	139	287	72	24	49	42	59	21	31
Službeni pes	16	41	26	3	25	14	2	5	10	16
Sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev	10	16	20	14	13	14	8	14	11	30
Konjenica			1							
Vodni curek			2							
Plinska sredstva in druga z zakonom določena sredstva za pasivizacijo		1	68							1
Strelno orožje			1		1	8	2			1
Opozorilni strel	2	2	6				2	5	2	2
Ni podatka o vrsti prisilnega sredstva		2	75	1	1	2	1	3		10
Skupaj	9.101	9.805	9.932	7.609	7.409	6.611	6.542	7.050	6.824	7.610

Deleži uporabljenih vrst prisilnih sredstev v letu 2019

Največkrat so policisti uporabili **telesno silo** ter **sredstva za vklepanje in vezanje**, skupaj v kar **98 %**, uporaba drugih prisilnih sredstev pa je bila manj številna.

Opozorilni strel so policisti izstrelili **dvakrat**, strelno orožje pa so uporabili **enkrat**. Za 10 prisilnih sredstev ni bila vnesena vrsta uporabljenega prisilnega sredstva, kar je posledica prehoda na novo aplikacijo za vnos podatkov o uporabi prisilnih sredstev.

2 POSLEDICE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV IN NAPADOV

2.1 Poškodbe zaradi uporabe prisilnih sredstev in napadov

V letu 2019 je bilo zaradi uporabe prisilnih sredstev poškodovanih **61** (52) kršiteljev in **86** (66) policistov. Poleg tega so bili pri 686 (610) kršiteljih in pri 21 (36) policistih vidni zunanji znaki zaradi uporabe prisilnih sredstev oziroma napadov med uporabo prisilnih sredstev (praske, odrgnine, druge manjše poškodbe kože).

Posledice uporabe prisilnih sredstev pri policistih

Policisti	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brez posledic	6.372	6.648	6.192	5.077	4.960	4.445	4.452	4.739	4.630	5.051
Materialna škoda	3	3	7	1	6	4	0	1	3	5
Vidni zunanji znaki uporabljenega ps	33	42	34	22	35	35	27	20	36	21
Lahka telesna poškodba	113	126	147	109	111	85	57	64	62	83
Huda telesna poškodba	3	2	1		0	1	1	0	4	3
Posebno huda telesna poškodba							1			
Smrt						0	0			
Skupaj	6.524	6.821	6.381	5.209	5.112	4.570	4.538	4.824	4.735	5.163

Posledice uporabe prisilnih sredstev pri kršiteljih

Kršitelji	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brez posledic	3.992	4.179	4.035	3.093	3.099	2.670	2.543	2.540	2.673	3.193
Materialna škoda	4	4	2	2	3	4	2	4	3	5
Vidni zunanji znaki uporabljenega ps	464	495	552	520	425	442	473	585	610	686
Lahka telesna poškodba	91	95	91	75	54	59	53	45	51	57
Huda telesna poškodba	2	1	1		3	1	0	1	1	4
Posebno huda telesna poškodba							0			
Smrt						1	1			
Skupaj	4.553	4.774	4.681	3.690	3.584	3.177	3.072	3.175	3.338	3.945

Telesno poškodovanih je bilo **1,5 %** (1,6 %) kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic (telesne poškodbe in vidni zunanji znaki uporabe prisilnih sredstev) pa je bil 18,9 % (19,8 %). Pri napadih je bilo telesno poškodovanih **1,7 %** (1,4 %) policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic pa je bil 2,1 % (2,1 %).

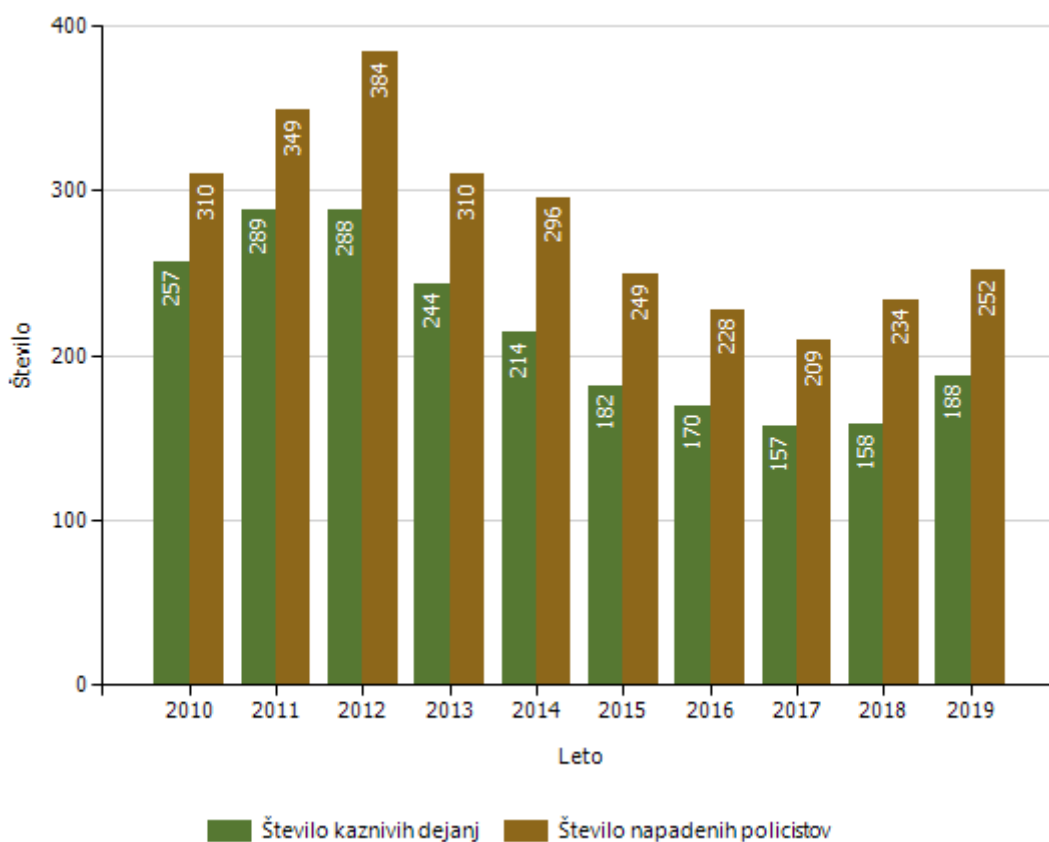
Kot sredstva napadov kršiteljev, zaradi katerih so bili policisti, ki so uporabili prisilna sredstva, telesno poškodovani oziroma so utrpeli vidne zunanje znake, so bili najpogostejši odiranje, prijemanje, davljenje (38-krat), drugo sredstvo (20-krat), udarec z roko (12-krat), udarec z nogo oz. brca (9-krat) itn.

3 NAPADI NA POLICISTE

Med napade na policiste so všteta kazniva dejanja po Kazenskem zakoniku RS (KZ-1), čl. 299 – Preprečitev uradnega dejanja ali maščevanje uradni osebi, 300 – napad na uradno osebo, ko opravlja naloge varnosti, 301 – Sodelovanje v skupni, ki prepreči uradni osebi uradno dejanje in 302 – Hujskanje k upiranju.

V letu 2019 je bilo **188** (158) napadov na policiste, kar je 30 oziroma 19 % več kot leto prej, pri tem pa je bilo oškodovanih **252** (234) policistov, kar je 18 oziroma 7,7 % več kot v enakem obdobju lani. Največ napadov na policiste je bilo na območju PU Ljubljana – 61, PU Novo mesto – 35 in PU Celje – 27, najmanj pa na območju PU Kranj – 3 in PU Nova Gorica – 3.

Kazniva dejanja napadov na policiste

	2018	2019	porast/upad (v %)
Število kaznivih dejanj (299,300,301 in 302. čl. KZ)	158	188	+19
Število napadenih policistov	234	252	+7,7

Poleg napadov je bilo obravnavanih tudi **48** (37) groženj policistom, kar je 11 oziroma 29,7 % več kot v letu 2018. Med 48 grožnjami jih je bilo 42 ocenjenih z nizko stopnjo ogroženosti, 4 s srednjo stopnjo ogroženosti in 2 z visoko stopnjo ogroženosti. Največ groženj so prejeli policisti PU Celje in PU Novo mesto – po 11, najmanj pa policisti PU Nova Gorica – 1 ter PU Ljubljana in PU Kranj – po 4 grožnje.

Grožnje policistom

Stopnja ogroženosti	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nizka	83	84	62	58	64	53	56	37	35	42
Srednja	4	4	4	3	7	5	5	1	2	4
Visoka	2	4	1			1	2	1		2
Skupaj	89	92	67	61	71	59	63	39	37	48

4 UGOTOVITVE IN ZAKLJUČEK

Število uporabljenih prisilnih sredstev v letu 2019 se je v primerjavi z letom 2018 **povečalo za 11,5 %**. Število primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva, se je **povečalo za 8,8 %**, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je **povečalo za 18,2 %**. Do porasta primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva, porasta oseb, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva in porasta števila uporabljenih prisilnih sredstev je prišlo zlasti zato, ker so policisti v letu 2019 izvedli več policijskih postopkov, v katerih se poveča možnost za grožnje policistov, napade nanje ter uporabo prisilnih sredstev. Tako so policisti v letu 2019 ugotovili **50.044 več kršitev** s področja cestnega prometa glede na leto 2018 (porast za 17,5 %) in **7.318 več kršitev** s področja nadzora državne meje in tujcev (porast za 48,1 %), **pridržali** pa so **15.265** (9.226) oseb oziroma **65,5 % več** kot leto prej (vir: Analiza odvzemov prostosti v letu 2019, dokument, številka 0102-4/2020/6 (207-06), z 11. 2. 2020). Od tega so policisti zaradi preiskav kaznivih dejanj pridržali 1.667 (1.445) oseb oziroma 15,0 % več, zagotavljanja prometne varnosti 537 (421) oseb oziroma 27,5 % več (od teh v prometnih nesrečah 72 (53) oziroma 35,8 % več), 11.620 (6.014) oseb oziroma 92,4 % več zaradi izročitve oseb tujim varnostnim organom ali pristojnemu organu, zaradi drugih dogodkov pa so policisti osebe pridržali v 279 (145) primerih, kar je 92,4 % več. Trend pridržanj iz leta 2018 se je torej občutno povečal, kar pa je posledica zlasti velikega števila odkritih nezakonitih prehodov meje in s tem povezanih odrejenih pridržanj). Tako so policisti PU Novo mesto in PU Koper odredili za 54,0 % več, PU Ljubljana in PU Maribor za 131,0 % več, PU Murska Sobota za 81,0 % več, PU Nova Gorica za 19,0 % več in PU Celje za 8,0 % več pridržanj.

V **98 %** (98,1 %) primerih so bila uporabljena sredstva za vklepanje in vezanje ter telesna sila, kar kaže, da policisti upoštevajo načelo sorazmernosti oziroma da so pri opravljanju policijskih nalog praviloma uporabili najmilejši prisilni sredstvi. Strelno orožje v letu 2019 je bilo uporabljeno enkrat (primer strela v nogo napadalca z nožem na območju PU Nova Gorica), opozorilni strel pa so policisti izstrelili 2-krat (enako kot leto prej).

Vodje enot in člani komisij za preveritev okoliščin uporabe prisilnih sredstev so ocenili, da so policisti **98,9 % prisilnih sredstev uporabili zakonito in strokovno, učinkovito pa so uporabili 95,1 % prisilnih sredstev**, kar kaže na visoko raven strokovne usposobljenosti policistov na tem področju.

Število poškodovanih kršiteljev pri uporabi prisilnih sredstev se je z 52 povečalo na 61 (57 lahke in 4 hude telesne poškodbe), število poškodovanih policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, pa se je s 66 povečalo na 86 (83 lahke in 3 hude telesne poškodbe – ena huda telesna poškodba manj kot leto prej). Pri 686 (610) kršiteljih in pri 21 (36) policistih so bili vidni zunanji znaki poškodb zaradi uporabe prisilnih sredstev oziroma napada med uporabo prisilnih sredstev (praske, odrgnine, druge manjše poškodbe kože).

Kaznivih dejanj napadov na policiste je v letu 2019 bilo **188** (158) ali za 19 % več kot leto prej, pri čemer je bilo napadenih 252 (234) policistov ali za **7,7 % več**. Največ napadov na policiste je bilo na območju PU Ljubljana – 61, PU Novo mesto – 35 in PU Celje – 27, najmanj pa na območju PU Kranj – 3 in PU Nova Gorica – 3. Enako kot velja za porast števila uporab prisilnih sredstev, je tudi k porastu števila kaznivih dejanj napadov na policiste botrovalo povečanje števila izvedenih policijskih

postopkov, v katerih se poveča možnost za napade na policiste in uporabo prisilnih sredstev (ugotovljene kršitve zakonskih predpisov, privedbe, pridržanja, zadržanja ...).

Policija je v letu 2019 obravnavala **48** (37) groženj policistom, kar je 11 oziroma 29,7 % več kot v letu 2018. Stopnja ogroženosti je bila različna – v 42 (35) primerih je bila ugotovljena nizka ogroženost, v 4 (2) primerih srednja ogroženost, v 2 primerih pa je bila ugotovljena visoka stopnja ogroženosti (v letu 2018 visoke stopnje ogroženosti ni bilo, leto pred tem pa je bila ena). V vseh primerih so bile izrečene grožnje posledica opravljanja policijskih nalog. Z ustrežno kvalifikacijo kaznivih dejanj in vrednotenjem resnosti groženj je bilo zagotovljeno učinkovito in racionalno načrtovanje ukrepov za zagotavljanje varnosti ogroženim policistom.

Z analizo uporabe prisilnih sredstev v letu 2019 smo ugotovili tudi, da so policisti prisilna sredstva uporabili v povprečju na **55** (53) obravnavanih kaznivih ravnanj². Najpogosteje so prisilna sredstva uporabili policisti PU Koper (na 31 obravnavanih kaznivih ravnanj), najredkeje pa policisti PU Nova Gorica (na 86 obravnavanih kaznivih ravnanj). Navedeno kaže na dejstvo, da policisti v veliki večini primerov policijsko nalogo izvedejo z milejšimi ukrepi in prisilna sredstva uporabijo le takrat, ko naloge na drug način ne morejo uspešno opraviti.

V letu 2019 ni prišlo do napadov na policiste, ki bi se končali s smrtjo policistov, vendar so policisti v postopkih, med katerimi so uporabili prisilna sredstva, trikrat utrpeli hudo telesno poškodbo. Zato v Službi generalnega direktorja policije GPU področju uporabe prisilnih sredstev in napadov na policiste ves čas posvečamo posebno skrb in izvajamo ukrepe za izboljšanje stanja na tem področju. V letu 2019 so policisti, ki neposredno izvajajo policijska pooblastila, zadožili in pričeli uporabljati tudi **telovnike z balistično zaščito ter delno zaščito pred vbodi in vrezi**, ki bodo lahko v veliki meri vplivali na varnost policistov med opravljanjem policijskih nalog. Prav tako je bilo nabavljenih še 55 dodatnih kompletov **kamer za snemanje policijskih postopkov**. Del policistov je bil ob zaključku leta 2019 usposobljen za uporabo električnih paralizatorjev Taser X2 (teh je skupaj 20) in kamer za snemanje policijskih postopkov, preostali policisti pa so usposabljanje opravili v začetku leta 2020. Novo nabavljena zaščitna in prisilna sredstva ter tehnična oprema (kamere ...) bo lahko v veliki meri prispevala k izboljšanju varnosti tako policistov kot oseb, v policijskih postopkih.

Ker je bilo vseh 20 električnih paralizatorjev, s katerimi razpolagamo v slovenski policiji, uporabljenih za usposabljanje policistov na vseh policijskih upravah in v Specialni enoti UPS GPU, so se baterije iztrošile do te mere, da niso več primerne za operativno uporabo. Takoj po dobavi novih baterij (predvidoma še v prvem polletju 2020), bodo policisti začeli z uporabo električnih paralizatorjev v praksi. Uporabo tega prisilnega sredstva bomo v Službi generalnega direktorja policije GPU pozorno spremljali ter izvajali aktivnosti za zakonito, strokovno in učinkovito uporabo.

² Zajeti so postopki oziroma obravnavanja kršitev predpisov s področja javnega reda, cestnega prometa, tujcev in varovanja državne meje ter obravnavanja preiskanih kaznivih dejanj, ne pa tudi drugi postopki pri katerih ravno tako pogosto pride do uporabe prisilnih sredstev (npr. privedba na podlagi odredbe pristojnega organa, ugotavljanje identitete ipd.).